

Uwag kilka o realizacji ścieżek edukacyjnych w mojej szkole

Halina Krawczyk

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 15 lutego 1999 r. w sprawie *Podstawy programowej kształcenia ogólnego* (Dz. U. Nr 14 z dnia 23 lutego 1999 r. poz.129) nałożyło na szkołę obowiązek realizacji ścieżek edukacyjnych. Niesformalizowana organizacja nauczania w ścieżkach edukacyjnych sprawia, że powstaje wiele koncepcji realizacyjnych. Wprowadzenie nowych programów nauczania opartych na *Podstawie programowej...* oraz konieczność realizacji ścieżek edukacyjnych spowodowało, że nauczyciele wiele czasu poświęcili poznaniu:

- ⇒ celów edukacyjnych,
- ⇒ zadań szkoły w zakresie realizacji *Podstawy programowej*,
- ⇒ treści nauczania oraz
- ⇒ wyborem najwłaściwszego programu nauczania swojego przedmiotu.

W pierwszym roku wdrażania nowych programów nauczania w szkole Podstawowej Nr 10 w Sosnowcu postanowiono, by każdy nauczyciel opracowując program dydaktyczny nanosił informację o realizowanych treściach z zakresu ścieżek edukacyjnych (w dodatkowej rubryce wynikowego programu dydaktycznego zapisywano, która ze ścieżek jest w trakcie jednostki lekcyjnej realizowana). Odpowiednia adnotacja dokonywana była także w dzienniku lekcyjnym. Takie rozwiązanie pozwoliło na zorientowanie się, jaki jest udział poszczególnych przedmiotów w realizacji konkretnych ścieżek.

Po rocznym doświadczeniu – wykorzystanym także na pogłębianie wiedzy na temat sposobów realizacji ścieżek poprzez udział w różnorodnych formach doskonalenia zawodowego oraz zbieraniu informacji o rozwiązaniach przyjętych w innych placówkach, zorganizowano konferencję szkoleniową, której celem było wypracowanie najwłaściwszego – zdaniem nauczycieli – sposobu realizacji ścieżek edukacyjnych w naszej szkole.

Uczestniczący w konferencji nauczyciele poddali dyskusji dotychczas stosowany w szkole sposób realizacji ścieżek. Podczas obrad uwzględniono problemy związane z:

- pełną realizacją treści ścieżek,
- czytelnością zapisów w dokumentacji szkolnej dotyczących realizowanych treści z zakresu ścieżek edukacyjnych i łatwością odtworzenia zrealizowanych przez nauczycieli treści,
- możliwością ewaluacji.

Stwierdzono, że dotychczasowy sposób realizacji ścieżek edukacyjnych:

- nie zapewnia pełnej realizacji treści,
- nie jest całkowicie czytelny przy przeglądzie dokumentacji szkolnej,
- rozliczenie realizacji treści ścieżek wymaga konsultacji z każdym nauczycielem.

Analizie poddano przyjęte w innych placówkach metody realizacji ścieżek edukacyjnych:

- **Odrębne zajęcia** (dodatkowa godzina z godzin do dyspozycji dyrektora szkoły);
- **Zajęcia modułowe – projekty edukacyjne;**
- **Włączenie realizacji ścieżek do programów dydaktycznych.**

Wskazano na problemy związane z przyjęciem do realizacji ww. form w naszej placówce:

- **Odrębne zajęcia** – konieczność opracowania przez uczącego nauczyciela programu realizacji określonej ścieżki, możliwość powielania treści realizowanych w ramach przedmiotów nauczania, brak środków dydaktycznych np. podręcznika.
- **Zajęcia modułowe** – trudności organizacyjne związane z koniecznością korelowania treści nauczania wszystkich przedmiotów.
- **Włączenie ścieżek do programów dydaktycznych** – możliwość powielania treści, trudności związane z oceną realizacji.

Uznano, że najwłaściwszym sposobem będzie realizacja ścieżek w ramach przyjętych w naszej szkole programów nauczania. Ich analiza pozwala bowiem stwierdzić, że wiele z treści ścieżek edukacyjnych jest w nich ujęta.

Aby realizacja ścieżek była czytelna, konieczne jest jednak stworzenie programu ich realizacji w oparciu o przyjęte w naszej szkole programy dydaktyczne. Postanowiono stworzyć program, który:

- pozwoli na pełną realizację treści ścieżek,
- umożliwi bieżącą ocenę realizacji treści ścieżek,
- może być wykorzystany do korelowania treści nauczania tak, by niektóre treści mogły być realizowane metodą projektów edukacyjnych,
- stworzy nauczycielom możliwość wykorzystywania wiadomości i umiejętności uczniów zdobytych na innych przedmiotach nauczania.

Ustalono, że, program będzie miał następującą formę:

NP. EDUKACJA EKOLOGICZNA

Treści	TREŚCI SZCZEGÓŁOWE	KLASA IV	KLASA V	KLASA VI
		PRZEDMIOTY NAUCZANIA – temat lekcji	PRZEDMIOTY NAUCZANIA – temat lekcji	PRZEDMIOTY NAUCZANIA – temat lekcji
1. Wpływ codziennych czynności na stan środowiska naturalnego	Odpady i śmieci w gospodarstwie domowym Wysypiska śmieci. Surowce wtórne – segregacja odpadów	Poszanowanie przyrody w życiu codziennym (przyroda) Maskotka z odpadów (sztuka)	Składowiska odpadów przemysłowych i komunalnych jako źródła degradacji gleb (przyroda). Problem gromadzenia odpadów i wykorzystania surowców wtórnych (przyroda)	Konflikt między potrzebami człowieka a środowiskiem (przyroda) W świecie tworzy sztucznych – recykling (sztuka)
	Ścieki komunalne i ich wpływ na czystość wód powierzchniowych	Zanieczyszczenia wody (przyroda) Wycieczka do oczyszczalni ścieków	Stan czystości wód w Polsce (przyroda). Przyczyny zanieczyszczenia Bałtyku (przyroda).	Rozwiązywanie zadań z treścią (matematyka)
	Racjonalne gospodarowanie wodą, surowcami i energią	Sposoby oszczędzania surowców i energii w życiu codziennym. Plakat o tematyce ekologicznej (sztuka)	Problem gromadzenia odpadów i wykorzystania surowców wtórnych (przyroda)	Efekt cieplarniany (przyroda) Zanieczyszczenia powietrza (przyroda) Przyczyny wyczerpywania się surowców (przyroda)

Treści poszczególnych ścieżek – ujęte w *Podstawie programowej* – uszczęłowili nauczyciele, którzy w swoich programach dydaktycznych realizowali je w największym wymiarze. Do tak przygotowanych formularzy roboczych, nauczyciele poszczególnych przedmiotów dokonali wpisu tematów jednostek lekcyjnych, w czasie których wskazane treści są realizowane, podając także termin realizacji oraz wskazując, czy daną jednostkę lekcyjną można przeprowadzić w innym terminie.

Analiza opracowanego materiału pozwoliła wskazać te treści, które dotychczas nie były realizowane. Postanowiono, by uwzględnił je wychowawcy podczas opracowania programów godzin do dyspozycji wychowawcy klasy lub nauczyciele, którzy daną treść realizują w ograniczonym zakresie (poprzez rozszerzenie realizowanego materiału nauczania).

Niektóre z treści realizowane są na wielu przedmiotach – ten fakt postanowiono wykorzystać do korelowania treści nauczania – część zagadnień może być wprowadzana metodą projektu edukacyjnego.

Jesteśmy w trakcie końcowego etapu opracowania programu realizacji ścieżek edukacyjnych w naszej szkole. Od przyszłego roku szkolnego będzie on włączony do programów dydaktycznych każdej klasy.